

EU uspostavlja hitni fitosanitarni tim za borbu protiv novih štetnika

Автор(и): Растителна заштита
Дата: 14.03.2024 Брой: 3/2024

Početkom ožujka, Vijeće EU-a i Europski parlament postigli su dogovor o reviziji Zakona o zdravlju bilja. Cilj je pojednostaviti odredbe i uspostaviti radnu skupinu EU-a za borbu protiv novonastalih štetnika.

“Zakon o zdravlju bilja sadrži odredbe za zaštitu EU-a od unošenja i širenja novih biljnih štetnika, takozvanih ‘karantenskih štetnika’. Osim toga, moraju se suzbiti i štetnici koji su već prisutni u EU-i i još nemaju karantenski status,” rekao je u svojoj izjavi za tisak belgijski potpredsjednik Vlade i ministar poljoprivrede David Clarinval, koji predsjedava Vijećem za poljoprivredu.

Zastupnici u Europskom parlamentu složili su se uspostaviti hitni tim za pomoć zemljama članicama EU-a u sprječavanju pojave i širenja novih štetnika. Pritom su slijedili prijedlog Odbora za poljoprivredu Europskog parlamenta.

Tim će se sastojati od stručnjaka koje imenuje Komisija na temelju prijedloga država članica. Oni će dolaziti iz različitih stručnih područja povezanih sa zdravljem bilja i pomagat će državama članicama u borbi protiv karantenskih vrsta.

Radna skupina pružit će pomoć trećim zemljama koje graniče s EU-om, na zahtjev jedne ili više država članica, u slučaju izbijanja štetnika koja može utjecati na cijelu Uniju.

EU je ažurirala svoje odredbe u Zakonu o zdravlju bilja nekoliko puta od 2000. godine. Nakon što su poljoprivredne skupine i zastupnici u Europskom parlamentu pozvali na djelovanje, Komisija je prošlog listopada predstavila prijedlog za pojednostavljenje pravila i povećanje učinkovitosti.

Ovi se štetnici sve više šire zbog globalne trgovine i klimatskih promjena i mogu imati značajne društvene, ekološke i gospodarske utjecaje.

Virus smeđeg naboranog ploda rajčice (ToBRFV) vrlo je virulentan i uspješno nadvladava gene otpornosti na tobamoviruse poznate do sada – TMV i ToMV. Gubici prinosa u komercijalnim sortama i hibridima rajčice kreću

se od 30 do 70%.

Najvažnije točke sporazuma

Revidirana verzija Zakona o zdravlju bilja ima za cilj ojačati postupke za biljke visokog rizika, pojednostaviti zahtjeve za izvješćivanje i proširiti digitalizaciju.

Sporazum predviđa bolju upotrebu elektroničkog sustava za podnošenje izjava i izvješća od strane zemalja Unije. Predviđeno je da, prije izdavanja biljnog putovnika potrebnog za trgovinu biljkama unutar EU-a, kretanje dotične biljke, biljnog proizvoda ili drugog predmeta mora biti popraćeno elektroničkom fitosanitarnom potvrdom sadržanom u sustavu ili ovjerenom kopijom izvorne fitosanitarne potvrde.

Vijeće i Parlament također su se složili produžiti trajanje višegodišnjih programa za procjenu rizika, koji osiguravaju pravovremeno otkrivanje opasnih štetnika svakih pet do deset godina, te revidirati i ažurirati programe na temelju fitosanitarnih zahtjeva. Time se želi smanjiti birokracija i administrativni teret za nadležna tijela i poduzeća.

Fotografija u zaglavlju: Japanska zlatarka *P. japonica*

P. japonica potječe iz Japana. Napada više od 700 biljnih vrsta. Odrasli jedinci napadaju lišće i plodove. Vrsta može uzrokovati ozbiljnu štetu voćnim stabljikama, povrtnim usjevima, ukrasnim zeljastim biljkama, grmlju i vinovoj lozi. Ličinke se hrane korijenjem biljaka domaćina. *P. japonica* razvija jednu generaciju godišnje, a u hladnijim regijama razvoj traje 2 godine. Na području EU-a, *P. japonica* se pojavljuje na Azorima (Portugal), u Lombardiji i Pijemontu (Italija), gdje je pod službenim nadzorom. *P. japonica* je karantenski štetnik za Europu.

Domaćini su široko rasprostranjeni u EU-i, a klimatski uvjeti u srednjoj i južnoj Europi pogodni su za razvoj ovog štetnika. Trenutačno nema dokaza da je *P. japonica* otkrivena u Bugarskoj, izvještava Centar za procjenu rizika u prehrambenom lancu. Na području Bugarske, *P. japonica* može razviti 1 generaciju godišnje, s izuzetkom planinskih područja i sofijske doline, gdje se 1 generacija može razvijati tijekom 2 godine. U nedostatku kontrole, mogu se očekivati negativni utjecaji na brojne gospodarski važne biljke, kako za Europu tako i za Bugarsku.

P. japonica je polifagna. Odrasle jedinke mogu se naći na više od 300 vrsta u 79 porodica. Među domaćinima su stotine ukrasnih biljaka, voćaka, kultiviranih usjeva i vrsta drveća. Također napada usjeve kao što su jagoda, kupina i vinova loza, šparoga, soja i kukuruz. Poznato je da se ličinke hrane korijenjem trava kao što su vlasnjača (*Festuca*), livadarka (*Poa*), ljulj (*Lolium*) i pašnjačkih biljaka poput djeteline (*Trifolium*).

P. japonica je uvrštena na popis A2 štetnika preporučenih za regulaciju kao karantenskih štetnika za regiju EPPO (EPPO, 2021), što znači da je štetnik prisutan u regiji, ali nije široko rasprostranjen.